

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 3. Daemonium meridianum quid sit. Sextae horae mysteria ex sacris
libris. Hac hora crucifixus est Christus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Ergo age, jam propera, qui causa mei tormenti
Solutus es, ab! tantas spes meas, rumpe moras,
Rumpe moras, alioquin languens, usque flammis
Sponse tuis, sine te deficiens moriar.

3. Meridie autem oramus, quia Christus Saluator noster semper medio est oblectatus. Nam ut salutem operaretur in medio terræ, media nocte natus est in medio duorum animalium, & adhuc puer in medio Doctorum disputavit. Cum vitæ autem, atque virtutum jam perfecta suscepisset incrementa, sua volens impartiri charismata, dicebat q, Ego sum in medio vestri, sicut qui ministrat. Affixus Cruci in medio latronum, futuro præludens iudicio, bonum ad dexteram, malum habuit ad sinistram. Post triumphalem resurrectionem stans in medio discipulorum pacis suæ pignore ditavit illos. In regno autem suo visus est à Joanne in medio throni, in medio quatuor animalium, in medio seniorum. Nos etiam inter medios Cleros, medioque die, in medio Ecclesiæ laudem dicimus illi, ut doceat nos medium in omnibus tenere, dictumque illud sapientum in medio cordis nostri exculpere dignetur, ut ne quid nimis. Adagium celeberrimum est apud Joannem Tzetzem r, Dimidium plus toto: nihil est enim aurea mediocritate præstabilius, atque ut Tragicus canit. s

Quisquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret.

Hæc est autem mediocritas non ambulare in magnis, neque in mirabilibus super se: & ut docet Bernardus t, Non infra dejici, non attolli supra, non evadere in longius, non extendi in latius. Locus medius tutus est. Medium sedes modi, & modus virtus. Medium qui deserit, malos exitus habet. Galenus u medium commendat tanquam primarium valetudinis fulcimentum: & Moderatus Columella x illud præceptum maxime extollit, quod Sapiens unus de septem posteritati pronunciavit, *μὲρος ἄριστον* medium semper, & modum rebus adhibendum. Denique carmen aureum Pythagoræ y est; Optima res medium est super omnia.

q Luc. 22: 27. r Joa. Tzetzes Chiliad. 7. v. 235.
s Seneca in Oepid. act. 1. t Bern. de consider. lib. 2.
cap. 10. u Galen. de san. tuenda lib. 1. cap. 8. circa
finem. x Columel. lib. 1. cap. 3. y Pythag. in car-
minibus anteis v. 38.

M E T R U M X V I I .

NON fasces igitur, non nimias opes,
Non plebis cupiam munera divitis,
Latam fingere vitam
Si possim arbitrio meo.
Ridet terrifici fulminis impetum
Arbor, quæ gelidis vallibus incubat;
Nec cæli timet iram
Tæti pauperis incola.
Cerrat dum volucres vincere cælicas,
Nomen Dædalides eripuit freto:
Alier, dum errat in axe,
In flumen stolidus ruit.
Stet quicumque volet culmine lubrico,
Regalique potens sanguine: mox eris
Stulta fabula plebis,
Mundique instabilis jocus.
In magnis requies est minor: imminet
Mors illis gravior, qui nimis omnibus
Fama, & stemmate noti,
Ignoti percutunt sibi.

S. I I I .

Dæmonium meridianum quid sit. Sextæ ho-
ræ mysteria ex sacris libris. Hac hora cru-
cifixus est Christus.

1. SEXTA item hora oratio necessaria est Sanctorum exemplo, ait Basilus z, ut liberemur ab incurfu, & dæmonio meridiano: ab infidiis scilicet malignorum spirituum, qui cum merito tenebrose voluntatis in malo profus obfirmatæ nocte perpetua damnati sint, solent tamen ad decipiendos incautiores non solum diem, sed & meridiem simulare. Hoc Sanctus Bruno a Carthusianorum sanctissimus Institutor ad eos similiter refert, qui ex patre diabolo orti desideria ejus, & opera conantur perficere. Hæretici, inquit, in meridiano videntur esse, id est ad modum meridiæ ferventes in bona operatione, cum quædam simulatoria bona opera faciant, & clari, & splendidi in humanis, & subtilibus sententiis suis falsissimis videantur. Hi meridiem promittunt, sed quoniam Christi lumen non habent, non sunt meridies, ait Hieronymus b, sed dæmonium meridianum. Isti sunt qui dicunt; Ecce hic est Christus, ecce illic c, confluunt autem

z Basl. reg. sus. q. 37. a Bruno. in Psal. 90. b Hieron.
in eumd. Psal. c Marc. 13: 21.

autem ad illos multi, & credunt eis, quos faciunt filios gehennæ duplo quàm se. Sed & malis Christianis tanquam membris suis utitur tentator, ut improvidis sub specie boni malum persuadeat. Sententia aurea oris aurei est *d*: Cum in tentationibus impugnatur à malignis Christianis anima Christiana pro sua religione, & pro sua fide confusus nascitur, & ardor cum rubore, & fit quasi meridies, quando igneus est Sol. Nam illi, qui alta radice non sunt fundati, tempore tentationis, exorto Sole arefiunt. Et hoc facit dæmon meridianus, ut recedat Christianus à fide: vel vercundia perfusus confundatur Christianus esse. Cur hoc, nisi quia non est ibi meridies, & perspicua lux, qua veritas agnoscat? Sicut igitur in noctis tenebris, ait Origenes *e*, ita & in meridie plures dæmonum tentationes, quàm cæteris temporibus se demonstrant. Utinam diffundat radios suos super nos ille meridies, qui totus dies est, qui vesperam nescit, & ignorat occasum, cujus fulgore coruscante Angelum tenebricosum, qui se transfiguratur in Angelum lucis, à vero sanctoque Angelo discernamus, ut non notemur à Propheta tanquam ponentes lucem tenebras, & tenebras lucem.

2. Orandum meridie, inquit Ambrosius *f*, quia hoc tempore virtus Divinæ lucis operatur. Abraham *g* circa meridiem sobrias tendebat excubias, & boni aliquot expectabat eventus, levans oculos suos, ac finitima perlustrans, quod eo tempore adveniente gratiam sibi quaereret. Illo igitur tempore cum duobus Angelis suis Divinus ejus hospes ad venit: illo tempore Christum suscepit hospitio, illo tempore illa quæ legis, & intelligis, celebrata mysteria sunt. Quando enim magis debuit fidelem virum Divina illuminare præsentia, quàm cum lux diei plenior refulgeret? Meritoque etiam sanctus Joseph *h* recepit fratibus, & accersito juniore germano, quem maximè diligebat, meridie instaurat convivium. Erat enim meridies in sancti Joseph pectore, quando lætas epulas fratribus splendentis gratiæ ministrabat, suavissimique cibos alloqui dividebat. Habeamus ergo in nobis meridiem. Meridies est ei, cujus justitiæ Sol refulget, & cujus opere bono, vel cogitationibus innoxiiis, & pura mente, atque sincera pascitur Christus. Disce igitur quemadmodum tibi ipsi fias meridies. Revela, in-

quit *i*, *Domino vitam tuam, & spera in eum, & ipse faciet, & deducet sicut lumen justitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem.* Ubi enim vera est fides, ibi veri luminis gratia est. Ubi innocentiae prolixior custodia, virtutumque longa meditatione processus, ibi splendor bonæ conscientiae diu permanens, ibi intelligibilis est meridies, ibi & tu Christo mentis tuæ epulas exhibebis, & in divitiis ejus etiam ipse pascere. Hactenus Ambrosius. Hora igitur sexta Abraham tres Angelos in typum Sanctissimæ Trinitatis hospitio suscepit. Equidem, ut observat Origenes *k*, ad Abraham venerunt tres vii meridie, ad Loth duo vespere venerunt: non enim capiebat Loth meridianæ lucis magnitudinem, cujus capax erat Abraham. Joseph item ex hac hora instructo fratribus convivio admirandum Eucharistiæ Sacramentum præfiguravit. Eadem hora mulier Samaritana *l* ad Christum sedentem super puteum fiducialiter accedens edocta est ab illo, quemadmodum Deus sit adorandus, quid sit aqua viva, quid fons saliens in vitam æternam. Notat autem Chrysostomus *m* eam hora sexta ivisse ad hauriendam aquam, quia ipsa hora mandatum in paradiso Eva transgressa est. Petrus *n* quoque hac hora ascendit superiora, ut oraret, & in mentis excessu vidit linteum magnum submitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia, & serpentina terræ, & volatilia cæli, ex qua visione futuram Gentium conversionem intellexit. Omitto ex Origenes *o*, Anselmo *p*, Beda *q*, Theophylacto *r*, & aliis, quod sexta hora Protoparentes nostri mortiferum illud vitæ arboris pomum comederunt humani generis ante peremptores, quàm parentes. Omitto ex Augustino *s* quod sexta hora sextam mundi ætatem denotat tanquam senectutem veteris hominis, quo jubemur exui, ut induamur novo, qui secundum Deum creatus est. Omitto quod ipsa hora ad senarii numeri perfectionem mysterio non caret *t*: Senarius enim inter perfectos numeros primum locum tenens Divinæ laudis indicat perfectionem. Omitto quod sicut hora prima incipientium statum, tertia proficientium designat, ita sexta perfectionis, sanctitatisque culmen manifestat.

A a a a a

3. Aliud

i Psalm. 36. *k* Origen. hom. 4. in Genesim. 1 Ioann. 4. 6. *m* Chrysof. orat. in Samaritanam tom. 5. *n* Act. 10. 9. *o* Origen. tr. 35. in Matth. p. Anselm. seu Petrus Babylon in Matth. c. 27. v. 45. *q* Beda, & Theoph. ibid. s. Aug. l. 83. qq. qu. 64. r. Amalar. l. 3. c. 5.

d Chrysof. in ps. 90. *e* Origen. vel alius Auctor sub ejus nomine lib. 1. in Job. s. Ambros. in ps. 118. v. 62. *g* Gen. 18. 1. *h* Gen. 43. 16.

3. Aliud spectaculum est sexta hora exhibitum, aliud mysterium hac hora impletum, quod animum meum magis percellit, commovet viscera, concutit mentem, calamum urget, Christus Dei Filius, heu quantum in hoc nomine & doloris, & sensus! Jesus inquam Salvator mundi hac ipsa hora pro salute nostra crudeliter crucifixus. Ita sanè congruum fuit, ait Cyrillus Hierosolymitanus ^u, ut, quo tempore everfio fuit, eodem fieret reparatio. Congruum fuit, ut, unde mors oriebatur, inde vita resurgeret: & eadem hora, qua morbus irrepererat, remedium applicaretur. Ecce Abel occisus à fratre, ecce Isaac ligatus à patre, ecce serpens aeneus in deserto exaltatus à Moysè, ecce Agnus immaculatus in lege, Deus occisus ab homine. Ecce, homo, vita tua quasi pendens ante te. Hostia scilicet pacifica, hostia pro peccatis extra templum, extra civitatem, extra castra immolatur, ut veterum victimarum figurâ cessante, hostia nova novo altari imponeretur, & crux Christi gloriosa in conspectu totius orbis exaltaretur: ipso Domino magnæ promissionis fidem adimplente, qui dixerat ^x; *Et ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.* Ne quaeras ultra, o Sponsa, ubi cubet Sponsus in meridie: crux lectulus ejus est, crux locus quietis ejus, in quo facibus amoris totus exardescens suavissimè meridiatur. Et quidem cum animam potestate sua positurus esset, & quo genere mortis id facere vellet, ejus subesset arbitrio, suspendium elegit anima ejus, ut suspensus à terra nos secum à terrenis ad superna elevaret. Dicamus igitur & nos cum sancto Job ^y, *Suspendium elegit anima mea, & mortem ossa mea.* Mors ossium mortificatio carnis est, inquit Absalon Abbas ^z, suspendium celsitudo contemplationis. Et certe dulce suspendium est caelum oratione pulsare, sancta meditatione penetrare, mirari Angelorum felicitatem, venerari justorum beatitudinem, devotione Deum quaerere, dilectione apprehendere. O si spiritus assumeret me cum Propheta ^a inter caelum & terram, quam dulce suspendium foret animæ meæ! Ut, quæ assurgere nequit ad celsitudinem contemplationis, saltem à terra paulisper elevata ad portas mortis non appropinquet. Expergiscere anima mea, & quæ non potes ad alta Dei attolli, infirma ejus virtute qua vales amplexare: dirige mentis aciem ad figuram cla-

vorum, ad cicatrices vulnerum, & quem regnantem super choros Angelorum intueri non vales, cruci affixum contemplare. Immerge te in sanguine Christi crucifixi, ut Seraphica virgo Catharina Senensis ^b hortatur; lava te in sanguine, satia & inebria te sanguine, induere sanguine, contristare & lætare in sanguine, cresce in sanguine, confortare in sanguine, curre, vive, & permane in sanguine. Quid enim tam piium fidelium affectibus, inquit Guericus Abbas ^c, quid tam medicinale moribus, quid sic interficit peccata, crucifigit vitia, virtutes nutrit, & roborat, sicut crucifixi memoria? Loquatur ergo Paulus inter perfectos sapientiam in mysterio absconditam, mihi, cujus imperfectum vident etiam oculi hominum, loquatur Christum crucifixum, his quidem qui pereunt stultitiam, mihi autem, & his qui salvi sunt planè Dei virtutem, Deique sapientiam: mihi prorsus altissimam, atque nobilissimam Philosophiam, per quam infatuatam irrideo tam mundi, quam carnis sapientiam. Quam perfectum me putarem, quam provectum in sapientia, si crucifixi vel idoneus inveniret auditor, qui factus est nobis à Deo non solum sapientia, sed & justitia, & sanctificatio, & redemptio ^d. Omnino si Christo confixus es cruci, sapiens es, liber es. An non sapiens, qui cum Christo exaltatus à terra sapit, & quaerit quæ sursum sunt? An non justus, in quo destructum est corpus peccati, ut ultra non serviat peccato? An non sanctus, qui semetipsum exhibuit hostiam vivam, sanctam, placentem Deo? An non liber, quem filius liberavit? Dicant igitur ^e, qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici, dicant voce magna, *f* *Mihi autem abste gloriarì, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi.* Hoc est precipuum horæ sextæ Sacramentum, cui sanctus Prosper Aquitanicus ^g addit Christum eadem hora in caelum ascendisse. Sicut enim hora sexta crucifixus est, sic & ascendit in caelum, ut doceret nos exemplo suo, quia *per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Caelorum.* Præcessit ille bajulans sibi crucem, ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce. Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ nisi in cruce, ut sanctè scribit nunquam satis lau-

^u Cyrill. Hierosol. cat. 14. ^x Joann. 12: 32. ^y Job. 7: 13. ^z Absalon Abb. serm. 5. in Advent. à Ezech. 8: 3.

^b Cathar. Senen. ep. 14. ad Raymundum. ^c Gueric. ser. 2. in Dominicam Palmarum. ^d 1 Cor. 1: 30. ^e Psal. 106. ^f Galat. 6: 14. ^g Prosper. sent. 203. ex scriptis Aug.

laudatus Auctor piissimi libelli de imitatione Christi b. Ad crucem igitur aspira anima mea, crucem dilige, crucem amplectere, sponsum tuum cruci confixum contemplare. Hic enim fervet amoris merities, hic Sol in auge est, hic ardor meridianus invalescit, & in plenitudine lucis dilatat radios dilectionis. Felix merities, si nunquam vergeret ad occasum, si calor ejus nunquam tepesceret, si liceret animæ in fervida ejus luce diu cum sponso permanere. Sed non est hujus vitæ tanta felicitas, nam post Sextam sequitur Nonna, qua hora fulscatur splendor, fervor tepescit, & die ad Vesperam inclinante instabilitas, & imperfectio humanæ mentis indicatur.

h Lib. 1. cap. 12.

CAPUT IX.
DENONA.

§. I.

Humanarum rerum inconstantia. Eaper Nonnam designatur. Utilitas tentationum.

ERgonè semper in lubrico versamur miseri homines, & nunquam in eodem statu permanemus? Siccine certa lege statutum est, ut nihil stabile reperiatur sub sole, contrariis motibus, perpetuaque vertigine circumvolvantur universa? Hæc nimirum naturæ nostræ conditio est. Circulus quidam humanarum revolvitur rerum, ut Agapetus a Diaconus sapienter scribit, qui modo sic, modo aliter agit ipsas, & circumfert, atque in his inæqualitas est, eo quod nihil ex præsentibus in eodem statu permaneat. Et quis est qui possit in hac versatili rerum mutatione seipsum semper immutabilem exhibere? Nesciunt stare successus, ait quidam declamator b, & quoties prodire felicitas non potest, redit. Rectè Basilius c Imperator ad Leonem filium; Existima, fili, vitam istam nihil fixum, nihilque stabile, aut perpetuum habere; nam subinde res aliter, atque aliter variantur, & rotæ in morem, quæ circumvolvitur, ea quæ sursum sunt deorsum feruntur, & quæ deorsum jacent, sursum evehuntur. Glorietur David d

a Agapet. de off. Regis ad Justinianum Imp. cap. 11. b Cal. Flaccus decl. 8. c Basl. in exhortat. ad filium cap. 38. d Psalm 29.

in abundantia sua, & dicat, *Non movebor in æternum.* Deus verò faciem ab illo parumper avertat, jam effunduntur gressus ejus, jam labitur, jam conturbatur. Victrices manus attollat Moyses e in cælum; mox enim fatigatas, segnesque demittet, & vincet Amalechites. Jactet se Petrus f mortem ultro appetens pro Christo, mox ad vilissimam ancillulæ vocem ipsum Dei Filium turpi sacrilegio denegabit. Grandia nos etiam spiremus facinora, dum Sol in auge, dum merities in mente, dum lux plenior fulget in anima: jam enim ad vesperam vergente sole, jam senescente die, jam nocte appropinquante nos etiam tepescimus & declinamus, ac præcipites labimur in deteriora. Inconstans est vita nostra, ærumnosa peregrinatio, vita caduca, vita laboriosa, in qua momentis singulis per varios mutabilitatis defectus diversis motibus agitatur. Bibimus de calice mixto ex hoc in hoc, veniunt super nos tempora multa, tempus amplexandi, tempus cessandi ab amplexibus, tempus ridendi, tempus flendi. Sed heu JESU bone! si appendantur in statera horæ gaudii, & horæ luctus; horæ lucis, & tenebrarum, quasi arena maris hæc graviores apparebunt. Quam citò declinat dies, tepescit calor, merities occumbit, & ingruente vespera finitur: Sed ita gradiendum est, donec videatur Deus Deorum in Sion, donec æstuet ille merities, quem nulla potest umbra offuscare. Dies, & nox, fervor, & tempor alternis vicibus regnant in anima. Nunc præsentè dilecto triumphat & exultat: nunc illo fugiente luget, & fit velut mare contritio ejus. Veruntamen justè hæc patitur, si fortè respexit in vanitates, & insanias falsas: tunc enim Sponfus ab illa recedit, & iracundiam simulans nec suspiriis, nec lacrymis revocatur. Quod si etiam meridiano calore succensa ardeat charitate ut Seraphim, dum tamen peregrinatur à Domino, mutationi subjaceat necesse est. Fidem præstet huic doctrinæ admirabili sua eloquentia Augustinus g. Festa, inquit, cum hic homines celebrant suæ luxuriæ, consuetudinem habent constituere organa ante domos suas, aut ponere symphoniam, vel quæcunque musica ad luxuriam servientia, & illicientia, & ubi audita fuerint hæc, quid dicimus qui transimus? Quid hic agitur? Et responderetur nobis aliqua esse festa. Natalitia celebrant, nuptiæ hic sunt: ut non videantur inepta illa cantica, sed excusetur festivitate lætitia. In domo Dei festivitas sempiterna.

Aaaaa 2 na

c Exod. 17: 11. f Matt. 26: 35, 70. g Aug. in Ps. 41.